

ERFARINGSARBEJDE

"Jeg underviser på nogle fag på kandidatuddannelserne i Pædagogisk psykologi og Pædagogisk antropologi og globalisering. Det er fag, hvor diversitet, andethed og pædagogiske strategier er på dagsordenen. Jeg er optaget af at udvikle og anvende pædagogiske strategier, der kan åbne op for svære temaer som fx racisme, hvidhed og privilegieblindhed. En af de metoder, jeg bruger, er memory work. Det er en auto-etnografisk metode, hvor man tager udgangspunkt i egne kropslige erfaringer og arbejder aktivt med sine erindringer. Man forsøger at skrive sig frem til nogle oplevelser, man har haft."

TAG DET ENDELIG PERSONLIGT!

For at forstå vores egen rolle og position i en mangfoldig verden kan det være gavnligt for os at trække vores egne, personlige oplevelser og erindringer om fx at føle sig anderledes frem i lyset. DPU-forsker Iram Khawaja bruger de studerendes egne erfaringer som en metode til at undervise i diversitet.

HVAD MED DIG SELV?

"Mange af de studerende, jeg underviser på DPU, er selv undervisere, lærere og pædagoger og arbejder ofte steder, hvor der er mange børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund. Hvis man ikke er opmærksom på sin egen position i den diversitet, mangler der noget i forhold til, hvordan man tænker mangfoldighed. For så er diversiteten kun repræsenteret af dem, som er anderledes, og ikke en diversitet, der er tænkt hele vejen rundt. Og her kan metoden med at bruge egne erindringer noget særligt. Hvis vi kun underiser i fakta og teori om andetgørelse, racialisering og hvidhed, så er det nemmere at tage afstand til det og ikke forholde sig til det og tænke sig selv ind i den virkelighed, der er derude."

FRA KØN TIL RACE

"Memory work-metoden er udviklet af den tyske sociolog og kønsforsker Frigga Haug fra slutningen af 1980'erne. Det handlede i begyndelsen meget om kønnede oplevelser. Siden er metoden udviklet, og jeg bruger den selv mere i forhold til kategorien race, etnicitet og nationalitet – og med fokus på begreber som 'belonging', det at høre til eller ikke høre til, med et fokus på forskellighed, og hvordan det kropsligt opleves at være anderledes. Der er meget forskning i især USA og England, der handler om, hvordan man aktivt kan udvikle strategier for at arbejde med diversitet i uddannelsessystemet, og meget litteratur peger på, at det er en god idé at bruge strategier og metoder, som åbner for, at man kan tage den oplevelsesbaserede erfaring ind i undervisningen."

PRIVILEGIEBLINDHED

"De oplevelser, vi mennesker har af at være i verden og i den virkelighed, vi alle er en del af, kan bidrage til at skabe nogle refleksioner og rum til at forholde sig til, hvilken effekt de positioner, vi indtager, har. De fleste er enige om, at vi lever i et samfund, som er divers og mangfoldigt, men det er langt fra de fleste, der reflekterer over, hvilken betydning deres egen position har i forhold til, hvordan de indgår i den virkelighed. Det er det, man med et populært begreb kalder privilegieblindhed – at ens egen position har betydning for, hvordan man møder diversitet, hvordan man møder dem, som er andetgjorte, eller selv er med til at andetgjøre dem."

AT VÆRE ANDERLEDES

"En af de første opgaver, jeg giver de studerende, er, at jeg beder dem beskrive, hvornår de første gang har haft oplevelsen af at være anderledes eller blev opmærksomme på deres egen hudfarve. Mange af dem fortæller, at det er en svær opgave, fordi de aldrig før har skullet tænke over det. Så det at tænke på, hvordan man ser ud, og hvordan ens umiddelbare kropslighed har betydning for, hvordan andre ser én, er uvant. Netop det er et privilegium, som mange først bliver opmærksomme på, når de får stillet opgaven. Det tager dem lang tid at skrive en erindring ned, som beskriver en oplevelse af andethed på grund af hudfarve. Mange fortællinger handler om at være rejst ud over de europæiske breddegrader og befinde sig et sted, hvor man pludselig bliver set på som én, der er anderledes, men den andethed, man møder i Thailand eller Senegal, er sjældent negativt ladet – det er fx 'Se ham, hvor høj han er eller hvor hvid han er, må vi ikke tage billeder med dig?'"

IRAM KHAWAJA

er lektor i pædagogisk psykologi på DPU, Aarhus Universitet og forsker i processer af andetgørelse, fællesskab og belonging. Hun underviser på kandidatuddannelserne i Pædagogisk psykologi og Pædagogisk antropologi og globalisering.